

Latviešu valodā izdotie Karlosa Ruisa Safona romāni:

- **Vēja ēna**, 2009, 2012, 2019
  - **Enģeļa spēle**, 2012, 2020
  - **Debesu gūsteknis**, 2021
  - **Rēgu labirints**, 2022
-

Šī grāmata ietilpst romānu ciklā, ko vieno Aizmirsto grāmatu kapsētas literārais visums. Šī cikla romānus savstarpēji saista gan personāži, gan sižetiskie un tematiskie pavedieni, tomēr katrs romāns piedāvā pabeigtu, noslēgtu, neatkarīgu un pašpieņemamu stāstu.

Aizmirsto grāmatu kapsētas sērijas darbus var lasīt jebkurā secībā vai neatkarīgi citu no cita, un ikviens lasītājs šajā stāstu labirintā var iekļūt pa citām durvīm un izpētīt to, iedams pa atšķirīgiem ceļiem, kas savīdamies viņu aizvedīs līdz pašai stāstījuma sirdij.

Ikviens romāns ir fikcija, literārs sacerējums. Arī Aizmirsto grāmatu kapsētas četras daļas, lai gan iedvesmojušās no 20. gadsimta Barselonas, nav izņēmums. Atsevišķos gadījumos atsevišķu ainu, apstākļu, notikumu fizionomija un hronoloģija ir pieskaņota un pielāgota stāstījuma loģikai, tāpēc, piemēram, Fermins bauda savas mīļās *Sugus* konfektes labu laiku agrāk, nekā tās kļuva populāras īstenībā, vai daži personāži staigā zem Francijas stacijas lielās velles.

EL LABERINTO DE LOS ESPÍRITUS

CARLOS RUIZ ZAFÓN

RĒGU LABIRINTS

KARLOSS RUISS SAFONS

No spāņu valodas tulkojis

Dace Meiere

821.134.2(7/8)-31

Ru 374

Carlos Ruiz Zafón

EL LABERINTO DE LOS ESPÍRITUS

© Carlos Ruiz Zafón, 2011; DragonStudios LLC, 2017

Cover Design © Planeta Arte & Design

Cover photos: © Gabriel Casas. Book Day, Barcelona 1932. Arxiu Nacional de Catalunya

© Joan Tomas. Street lamp on Carrer Ferran, Barcelona.

Illustration of the backgrounds inspired by the tile designs of Barcelona

Karloss Ruiss Safons

RĒGU LABIRINTS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projektu vadītāja *Una Orinska*

Tulkotājas redakcijā

Korektores *Diāna Graudiņa* un *Elīna Vēja*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Maketētāja *Ilze Šmite*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-685.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Dace Meiere, 2022

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9984-7

DANIELA GRĂMATA

Tonakt sapnī redzēju, ka atgriežos Aizmirsto grāmatu kapsētā. Man atkal bija desmit gadi, un es atmodos savā vecajā guļamistabā, lai sajustu, ka atmiņas par mātes seju ir mani pametušas. Un tai skaidrībā, kādā visu apjēdzam tikai sapņos, zināju, ka vainīgs esmu tikai un vienīgi es pats, jo neesmu pelnījis atcerēties viņas vaibstus un neesmu pratis viņu novērtēt.

Pēc mirkļa, manu baiļu kļiedzienu satraukts, istabā ienāca tēvs. Viņš, kurš manā sapnī joprojām bija jauns un aizvien vēl zināja atbildes uz visiem pasaules jautājumiem, mierinot mani apskāva. Kad pirmā rīta blāzma sāka iekrāsot miglas tvaikos iegrimušo Barselonu, mēs izgājām uz ielas. Nez kādu man neizprotamu iemeslu dēļ tēvs mani pavadīja tikai līdz mūsu mājas ārdurvīm. Tur viņš atlaida manu roku un lika saprast, ka tālākais ceļš man jāveic vienam pašam.

Sāku iet, taču atceros, ka drēbes, kurpes un pat āda man likās smagas. Katrs solis prasīja lielāku piepūli nekā iepriekšējais. Sasniedzis Ramblas, sajutu, ka pilsēta ir sastingusi nebeidzami ilgā mirklī. Ļaudis bija apstājušies pussolī un izskatījās sasaluši kā tēli senā fotogrāfijā. Balodis, šajā brīdī paceldamies lidojumā, bija pārvērties izplūdušās spārnu vēziena aprisēs. Ziedputekšņi nekustīgi lidinājās gaisā kā pulverizēta gaisma. Kanaletes strūklakas ūdens mirdzēja tukšumā kā kristāla asaru krelles.

Pavisam lēnām, itin kā pūlēdamies staigāt zem ūdens, es ieticos aizvien dziļāk laikā sastingušās Barselonas burvestībā, līdz nonācu pie Aizmirsto grāmatu kapsētas sliekšņa. Tur pārguris

apstājos. Nespēju saprast, kas ir tā neredzamā smagā nasta, kuru stiepu sev līdzī un kura man teju vai neļauj pakustēt. Satvēru klauvēkli un parībināju pa durvīm, taču neviens nenāca atvērt. Vēl un vēlreiz daudziju lielo koka vērtņi ar dūrēm, taču sargs par manu lūgšanos nelikās ne zinīs. Pavisam bez spēka saļimu uz ceļiem. Tikai tad, apdomājot burvestību, ko biju atstiepis sev līdzī, mani pārņēma drausmīga pārliecība, ka pilsēta un mans liktenis uz visiem laikiem paliks sastinguši šajā lāstā un es vairs nekad nespēšu atcerēties mātes seju.

Tieši tad, kad jau gandrīz biju zaudējis visas cerības, es to atklāju. Metāla gabals bija noslēpts žaketes iekškabatā – manā skolnieka žaketē, uz kuras ar ziliem diegiem bija izšūti mani iniciāļi. Atslēga. Prātoju, diez cik ilgi tā jau tur glabājusies, man nezinot. Atslēga bija sarūsējusi un gandrīz tikpat smaga kā mana sirdsapziņa. Tik tikko jaudāju to ar abām rokām pacelt līdz slēdzeni. Un teju paliku bez elpas, līdz beidzot izdevās to pagriezt. Kad jau biju pārliecināts, ka man nemūžam neizdosies, bulta padāvās un durvis lēnām sāka slidēt uz iekšu.

Izliekts gaitenis ietiecās senās ēkas dziļumos, un ceļu kā mirzoši punkti iezīmēja ejas malās saliktas degošas sveces. Ieniru pustumsā un dzirdēju, kā man aiz muguras cieši aizveras durvis. Nu pazinu gaiteni, kura sienas rotāja freskas ar eņģeļiem un teiksmainām būtnēm, kas pētīgi raudzījās no ēnām un, man garām ejot, šķīta kustamies. Gāju pa gaiteni, līdz nonācu pie arkas, aiz kuras pletās plaša telpa ar augstiem velvētiem griesītiem. Apstājos uz sliekšņa. Manā priekšā gluži kā bezgalīga mirāža vīdēja iespaidīgais labirints. Kāpņu, tuneļu, tiltu un arku savijums, mūžīga, no visām pasaules grāmatām uzbūvēta pilsēta slējās augšup pretī milzīgam stikla kupolam.

Tur, šīs būves pakājē, mani gaidīja māte. Viņa gulēja vaļējā sarkofāgā, rokas sakrustotas uz krūtīm, āda tikpat bāla kā baltā kleita, kurā ietērpts viņas augums. Viņas lūpas bija cieši

aizzīmogotas un acis aizvērtas. Viņa gulēja nekustīga, promesoša, aizmigusi zudušas dvēseles miegā. Pastiepu roku, lai noglāstītu mātes seju. Viņas āda bija auksta kā marmors. Tad viņa papleta plakstus, un viņas atmiņu apburtais skatiens cieši pievērsās manām acīm. Kad viņa pavēra satumsušās lūpas un ierunājās, viņas balss dārdēja tik apdullinoši, ka tās skanējums triecās man virsū kā kravas vilciens, atraujot mani no zemes un pasviežot gaisā, kur es paliku karājamies nebeidzami ilgā kritienā, kamēr viņas vārdu atbalss izkausēja pasauli.

Tev ir jāizstāsta patiesība, Daniel.

Uzrāvos no miega guļamistabas pustumsā, izmircis aukstos sviedros, un atradu Beas augumu guļam līdzās. Bea mani apskāva un noglāstīja man seju.

– Atkal? – viņa nočukstēja.

Es palocīju galvu un dziļi ievilku elpu.

– Tu runāji. Pa miegam.

– Ko es teicu?

– Nevarēja saprast, – Bea meloja.

Uzlūkoju viņu, un viņa uzsmaidīja, kā man likās, ar žēlumu, vai varbūt tā bija tikai pacietība.

– Paguli vēl mazliet. Līdz modinātāja zvanam atlikusi vēl pusotra stunda, un šodien ir otrdiena.

Otrdiena nozīmēja to, ka ir mana kāрта vest Hulianu uz skolu. Aizvēru acis un izlikos, ka atkal aizmiegu. Kad pēc pāris minūtēm acis atvēru, ieraudzīju Beu mani vērojam.

– Kas ir? – jautāju.

Viņa noliecās pār mani un maigi noskūpstīja uz lūpām. Viņa smaržoja pēc kanēļa.

– Man arī nenāk miegs, – viņa deva uzvedinošu mājienienu.

Sāku viņu nesteidzīgi izģērbt. Jau grasījos noraut virspalagu un nosviest to zemē, kad pie guļamistabas sliekšņa saklausīju vieglus soļus. Bea apturēja manas kreisās rokas virzību augšup starp viņas ciskām un paslējās uz elkoņiem.

– Kas noticis, mīļumiņ?

Mazais Hulians stāvēja durvīs un raudzījās uz mums, sa-
traukts un nokaunējies.

– Manā istabā kāds ir, – viņš izstostīja.

Bea nopūtās un pastiepa viņam pretī rokas. Hulians steidzās
patverties mātes skavās, un es atteicos no visām grēcīgajām cerī-
bām.

– Purpura princis? – jautāja Bea.

Hulians nomākts palocīja galvu.

– Tētis tūlīt aizies uz tavu istabu un patrieks viņu tā, lai viņš
vairs nekad nerādītos. Aizspers projām ar speršanu.

Mūsu dēls uzmeta man izmisušu skatienu. Kam gan citam ir
domāts tēvs, ja ne šādām varonīgām misijām? Uzsmaidīju Hulia-
nam un piemiedzu ar aci.

– Aizspersu projām ar speršanu, – apsolīju, papildinādams
vārdus ar draudīgu žestu.

Hulians atļāvās vārgi pasmaidīt. Izlēcu no gultas un pa gaiteni
aizsteidzos uz dēla istabu. Tā tik ļoti atgādināja istabu dažus stā-
vus zemāk, kur viņa vecumā biju dzīvojis es pats, ka prātā pazi-
bēja jautājums, vai tikai joprojām neesmu iestrēdzis savā sapnī.
Apsēdos uz gultas malas un iededzu naktslampiņu. Hulianu te
ieskāva rotaļlietas, dažas mantotas arī no manis, taču daudz vai-
rāk bija grāmatu. Man nevajadzēja ilgi meklēt, lai atrastu aiz-
domās turamo, noglabātu zem matrača. Paņēmu mazo, melni
iesieto grāmatiņu un atšķīru pirmo lappusi.

Rēgu labirints VII

Ariadna un Purpura princis

Viiktora Mataša teksts un ilustrācijas

Vairs nezināju, kur šīs grāmatas slēpt. Lai kā nopūlējos, izgudrodams aizvien jaunas slēptuves, mans dēls tās uzoda viens divi. Mirkli pašķirstīju lappuses, un man atkal uzbruka atmiņas.

No jauna noglabājis grāmatu virtuves skapīša pašā augšā, kur, kā zināju, puika to agrāk vai vēlāk tik un tā atradīs, atgriezies guļamistabā un ieraudzīju Hulianu mātes skavās. Abi bija padevušies miegam. Apstājot uz sliekšņa un, pustumsas sargāts, viņus vēroju. Klausījos viņu dziļajā elpā un jautāju sev, ko gan pasaules laimīgākais cilvēks paveicis, lai izpelnītos tik veiksmīgu likteni. Vēroju, kā abi guļ, apskāvušies, norobežojušies no visa un visiem, un nevarēju neatcerēties bailes, ko izjutu pirmajā reizē, kad redzēju viņus šādi apskāvušos.

2

Nekad nevienam neesmu to stāstījis, taču tonakt, kad piedzima mans dēls Hulians un es pirmo reizi redzēju viņu mātes rokās, iegrimušu tai svētlaimīgajā mierā, kādu bauda tie, kuri vēl īsti neapzinās, kur nonākuši, mani pārņēma vēlēšanās mesties bēgt un neapstāties, līdz būšu nonācis pie pasaules vistālākās malas. Es tolaik biju tikai puika, un skaidrs, ka dzīve man vēl bija dažus izmērus par lielu, tomēr, lai arī kādus attaisnojumus es sev piemeklētu, joprojām jūtu kauna rūgto pēcgaršu, ko atstājusi apjēga par glēvulību, kura bija mani pārņēmusi un kurā pat pēc visiem šiem gadiem man nav pieticis drosmes atzīties tai, kura šādu atzīšanos būtu visvairāk pelnījusi.

Tieši tās atmiņas, ko apglabājam klusumā, nekad nepārstāj mūs vajāt. Manējās stāsta par telpu ar bezgalīgi augstiem griestiem un okerdzeltenas gaismas dvesmu, kas, no augšas plūzdama, iezīmē aprises gultai, kurā guļ tik tikko septiņpadsmit gadus veca meitene ar bērnu rokās. Kad Bea, tikai daļēji samanīga, pacēla

skatienu un man uzsmaidīja, manas acis piepildīja asaras. Nometos ceļos pie gultas un piespiedu seju viņas klēpim. Jutu, kā viņa satver manu plaukstu un ar niecīgajiem, pārpalikušajiem spēkiem saspiež.

– Nebaidies, – viņa nočukstēja.

Taču es baidījos. Un vienu mirkli, kauns par kuru mani ir nomācis visu šo laiku, vēlējos būt jebkur, tikai ne tai istabā, tikai ne savā ādā. Fermīns šajā ainā noraudzījās, stāvēdams durvīs, un, kā jau parasti, droši vien nolasīja manas domas, pirms es pats tās biju paguvjis skaidri formulēt. Nedodot iespēju izdvest kaut vārdu, viņš saņēma mani aiz elkoņa un, atstājot Beu un mazuli savas saderinātās, Bernardas, drošajā sabiedrībā, izveda mani gaitenī, kura aprises izkusa puskrēslā.

– Vai jūs vēl esat dzīvs, Daniel? – viņš jautāja.

Tikko manāmi palocīju galvu, pūlēdamies atgūt elpu, ko laikam biju pazaudējis kaut kur pa ceļam. Kad pagriezos, lai ietu atpakaļ pie Beas, Fermīns mani aizmūrēja.

– Paklau, kad nākamreiz tur ieiesiet, jums jābūt kaut drusku brašākam. Par laimi, Beas kundze vēl nav īsti atguvusies un droši vien neko nepamanīja. Un tagad, ja atļausiet izteikt padomu, jums stipri nāktu par labu kāds malks svaiga gaisa, lai atbrīvotos no pārbīļa un sakopotu spēkus otrajai iespējai, ko vajadzētu izmantot, izrādot vairāk dukas un možuma.

Atbildi negaidīdams, Fermīns saņēma mani aiz elkoņa un pa garo gaiteni aizvadīja līdz kāpnēm, pa kurām izkļuvām pie balustrādes augstu starp Barselonu un debesīm. Salta, dzelīga brīze noglāstīja un apkodīja manu seju.

– Aizveriet acis un trīs reizes dziļi ieelpojiet. Dziļi un nesteidzīgi, tā, it kā plaušas sniegtos līdz pašām kāju pēdām, – Fermīns pamācīja. – Tas ir triks, ko man izskaidroja kāds tibetiešu mūks, kad es vienubrīd strādāju par reģistratoru un grāmatvedi vienā ostas bordelītī. Tam bezkauņam tak vispār nebija nekādas sajēgas...

Paklausīgi trīs reizes dziļi ieelpoju un tad vēl trīs reizes pa virsu, ievilkdams plaušās tīro gaisu, kam saskaņā ar Fermina un viņa tibetiešu guru solījumiem bija jānāk man par labu. Jutu, ka drusku sareibst galva, taču Fermins mani pieturēja.

– Tikai tagad nemēģiniet man te iegrimt katatonijā. Drusku sapurinieties, jo šī situācija prasa mieru, nevis trulu sastingumu.

Atvēru acis un ieraudzīju tukšās ielas un aizmigušo pilsētu sev pie kājām. Bija ap trijiem naktī, un Svētā Pāvila slimnīca gulēja, iegrimusi tumsas letarģijā, bet tās daudzie torņi, tornīši, kupoli un arkas vija arabeskas dūmakā, kas plūda lejup no Karmela kalna virsotnes. Klusēdams noraudzījās šajā vienaldzīgajā Barselonā, kāda redzama tikai no slimnīcām, – pilsētā, kurai visas vērotāja bailes un cerības ir pilnīgi svešas, – un ļāvu, lai aukstums iesūcas manī tiktāl, ka prāts beidzot noskaidrotos.

– Jūs droši vien uzskatāt mani par glēvuli, – teicu.

Fermins izturēja manu skatienu un paraustīja plecus.

– Netaisiet nu drāmu. Man drīzāk šķiet, ka jums ir pazemināts asinsspiediens un paaugstināta trauksme, kas savā ziņā ir viens un tas pats un katrā ziņā atbrīvo jūs no atbildības un apcelšanas. Par laimi, man te ir risinājums.

Viņš atpogāja lietusmēteļi, kas allaž bija neizsmeļama brīnumu krātuve – vienlaikus pārvietojama drogerija, pārsteidzoša kunstkamera, visvisādu artefaktu un krāmubodēs par smiekla naudu izglābtu relikviju glabātava.

– Nesaprotu, kā jūs spējat stāipīt līdzī visas šīs grabažas, Fermin.

– Augstākā līmeņa fizika. Tā kā manu kalsno miesu galvenokārt veido muskuļu šķiedras un cīpslas, šis nelielais arsenāls pastiprina manu gravitācijas lauku un attiecīgi palīdz kārtīgi noenkuroties pret vēja un plūdmaiņas spēkiem. Un nedomājiet, ka varēsiet novērst manu uzmanību ar tukšām runām, kas te ir nevietā kā poda malai garām aizlaistas strūklas. Mēs te augšā neesam uzkāpuši mainīties ar bildītēm vai virpināt ikšķus.

Izteicis šo brīdinājumu, Fermins vienā no neskaitāmajām kabatām sazvejoja skārda blašķi un sāka skrūvēt vaļā vāciņu.

Blašķes saturu viņš apostīja tā, it kā no trauka plūstu paradīzes izgarojumi, un atzinīgi pasmaidīja. Tad sniedza blašķi man un, svinīgi raudzīdamies acīs, palocīja galvu.

– Dzeriet vai arī nožēlosiet mūžīgi.

Negribīgi paņēmu blašķi.

– Kas tas ir? Smako pēc dinamīta...

– Blēņas. Tas vienkārši ir kokteilis, kas radīts ar mērķi atdzīvīnāt miroņus un zēniņus, kuri pamiruši bailēs no likteņa uzliktās atbildības. Brīnumainā recepte ir mans meistardarbs, formulas pamatā ir anīsa šņabītis un vēl dažu marku degvīni, kas sajaukti ar ņipru brendiju, kuru parasti pārku vienā pašdzīto tirgotavā no vienacaina čigāna, un tas viss aromatizēts ar ratafiju un *Aromas de Montserrat* liķieri, kas maisījumu apvelta ar Katalonijas pļavu izteiksmīgo smaržu buķeti.

– Svētā Dievmāte.

– Pļaujiet iekšā! Šis ir brīdis, kad jāparāda, kurš ir drosmnieks un kurš mazdūselis. Vienā malkā, it kā jūs būtu leģionārs, kurš iebrucis kāzu mielastā!

Paklausīju un iekampu elles dziru, kura garšoja pēc benzīna, kas pasaldināts ar cukuru. Manas iekšas uzliesmoja zilās ugunīs, bet, iekams paspēju atgūt veselo saprātu, Fermins ar valdonīgu žestu lika man šo operāciju atkārtot. Iebilst bija velti, un es, nelikdamies ne zinīs par zemestrīci zarnu traktā, ieņēmu vēl otru devu, izjuzdams pateicību par gurdeno drosmi, ko manī bija iesvēlusi šī dzira.

– Nu, kā ir? – noprasīja Fermins. – Ir tak labāk, vai ne? Šis ir čempionu padzēriens.

Ar pārliecību pamāju, kampdams pēc elpas un atpogādams apkakles pogas. Fermins izmantoja izdevību, ieņēma vienu malku arī pats un noglabāja blašķi lietusmēteļa iekškabatā.

– Emociju liriku vislabāk savalda ķīmija. Tikai neaizraujieties ar šo paņēmienu, stiprie dzērieni ir kā žurkinde vai dāsnums: jo vairāk tos liek lietā, ja mazāks efekts.

– Neuztraucieties.

Fermīns parādīja man divus Havanas cigārus, kas rēgojās no citas iekškabatas, taču pašūpoja galvu un piemiedza man ar aci.

– Es šodienai biju pietaupījis divus *Cohibas*, ko prāta mulsumā nočiepu savam topošajam goda sievastēvam donam Gustavo Bar-selo, taču izskatās, ka būs labāk, ja atliksim kūpināšanu uz citu reizi: jūs neesat diez ko labā formā, un nebūtu labi bērniņu jau pirmajā dienā padarīt par bāreni.

Fermīns mīļi uzklapēja man pa muguru un ļāva aizritēt dažām sekundēm, nogaidot, līdz kokteiļa tvaiki izplūdis pa manām asi-nīm un miglains etiliskais miers piesegs mani pārņēmušo mēmo paniku. Samanījis, ka mans skatiens kļūst stiklains un acu zīlī-tes izplešas, vēstot par visu jutekļu notrulināšanos, viņš uzsāka runu, ko droši vien klusībā bija gatavojis visu nakti.

– Mans draugs Daniel, pats Dievs, vai kas nu viņa prombūt-nes laikā ieņem šo amatu, ir gribējis, lai kļūt par tēvu un laist pasaulē bērnu ir vieglāk nekā tikt pie šofera tiesībām. Šis nelai-mīgais apstāklis ir par iemeslu tam, ka nesamērīgs skaits tukš-pauru, dulburu un salašņu uzskata sevi par cienīgiem vairoties un tad, lepmi izrādot savus paternitātes ordeņus, uz visiem laikiem samaitā dzīvi nabaga bērniem, ko tiem par postu dzemdinājuši. Tāpēc, izmantojot autoritāti un tiesības, ko man piešķir fakts, ka arī es esmu gatavs nolikt uz grūtām kājām savu mīļoto Bernardu, tikko manas gonādas un svētā laulība, ko viņa pieprasa kā *sine qua non*, to atļaus, un tādējādi arī es varēšu jums sekot pa šo cil-deno ceļu un uzņemties atbildību, ko uzliek tēva loma, uzskatu par savu pienākumu apgalvot un droši apgalvoju, ka jūs, Daniel Sempere Žispert, jauneklis, kas vēl īsti nav sasniedzis pieauguša vīra gadus, neraugoties uz to, ka patlaban īsti neticat nedz sev pašam, nedz savām ģimenes tēva spējām, esat un būsi priekš-zīmīgs vecāks, lai arī tik jauniņš un vispār drusku vientiesīgs.

Šī runa nebija vēl pusē, kad mana uztvere atslēdzās – gan eksplozīvā maisījuma dēļ, gan pateicoties mana dārgā drauga demonstrētajai gramatiskajai pirotehnikai.

– Fermin, es neesmu pārliecināts, vai sapratu, ko jūs sakāt.
Viņš nopūtās.

– Es gribēju teikt, man labi zināms, ka jums šādos brīžos uzmācas bažas par sava sfinktera darbības kontrolēšanu un viss notiekošais šķiet pārmēru liels, Daniel, taču, kā jau pirms brīža teica jūsu sievas kundze, tā svētā sieviete, jums nevajag baidīties. Bērni, vismaz jūsējais, piedzimst jau ar maizes ņuku rokā un dzīves plānu padusē, un katrs, kuram pietiek kaut drusku piedienības dvēselē un smadzeņu galvā, prātis atrast veidu, kā nesamaitāt tiem dzīvi un būt tādām tēvam, par kuru nekad nebūs jākaunas.

Palūrēju uz kalsno vīreli, kurš manis dēļ būtu gatavs upurēt dzīvību un kuram vienmēr atradās kāds spēcinošs vārds (vai desmit tūkstoši vārdi), ar ko atrisināt visas dilemmas un tikt galā ar manu gadījuma rakstura padošanos eksistenciālam kūt-rumam.

– Kaut nu viss būtu tik viegli un vienkārši, kā jūs sakāt, Fermin.

– Nekas no visa, kas šajā dzīvē ir vērtīgs, nav ne viegls, ne vienkāršs, Daniel. Kad biju jauns, domāju, ka kuģojumā pa pasauli droši var laisties, ja esi labi iemācījies trīs lietas. Pirmkārt, kārtīgi aizšņorēt kurpes. Otrkārt, kā pienākas, izģērbt sievieti. Un, treškārt, katru dienu sev par baudu un iepriecinājumu izlasīt dažas gudri un izmanīgi sarakstītas lappuses. Man likās, cilvēks, kurš sper drošus soļus, prot glāstīt un mātās ieklausīties vārdu mūzikā, dzīvo ilgāk un, galvenais, dzīvo labāk. Taču gadi man iemācīja, ka ar to nepietiek un ka reizēm dzīve mums piedāvā iespēju tikties pēc kaut kā vairāk un nebūt tikai divkājim, kurš ēd, izkārnās un īslaicīgi aizņem vietu uz šīs planētas. Un šodien liktenis savā bezgalīgajā neapzinīgumā šo iespēju ir vēlējies dāvāt jums.

Bez īpašas pārliecības palocīju galvu.

– Un ja es nebūšu uzdevuma augstumos?

– Daniel, vismaz vienā ziņā mēs līdzināmies: gan man, gan jums ir tikusi laime un svētība satikt sievietes, kādas mēs nemaz neesam pelnījuši. Un ir skaidrs kā diena, ka šajā ceļojumā tieši viņas izlems, kādu bagāžu ņemsim līdzi un cik augstu lidosim, bet mūsu uzdevums vienkārši ir censties viņas nepievilt. Ko teiksiet?

– Ka man ļoti gribētos jums ticēt, taču viegli šāda ticība man nenāk.

Fermīns papurināja galvu, kā likdams saprast, ka runāju niekus.

– Nebaidieties. Tas spirtotais maisījums, ko salēju jums rīklē, ir aizmiglojis jūsu jau tāpat niecīgās spējas novērtēt manu izsmalcināto retoriku. Taču jūs zināt, ka šajā laukā esmu nostaigājis stipri vairāk kilometru nekā jūs, turklāt taisnības man parasti ir vairāk nekā veselam vezumam svēto.

– To es nemaz nedomāju apšaubīt.

– Un pareizi darāt, jo jūs zaudētu jau pirmajā raundā. Vai jūs man uzticiaties?

– Protams, Fermin. Es kopā ar jums dotos kaut vai līdz pasaules malai, un jūs to zināt.

– Nu tad uzklausiet manu padomu un uzticieties arī sev pašam tā, kā jums uzticos es.

Ieskatījos viņam acīs un lēnām palocīju galvu.

– Nu, vai atguvāt veselo saprātu? – viņš jautāja.

– Laikam jā.

– Nu tad aizvāciet to skumjo izteiksmi no savas sejas, pārliecinieties, ka sēklinieku masa droši atrodas savā vietā, un ejiet atpakaļ uz palātu apskaut Beas kundzi un bērniņu tā, kā pieklājas vīram, par kādu viņi abi jūs tikko ir padarījuši. Un nešaubieties, ka tas zēns, ar kuru man bija tas gods kādu nakti pirms dažiem gadiem iepazīties zem Karaliskā laukuma portika arkām un kurš man kopš tā laika ir sagādājis tik daudz uztraukumu, nekur nav pazudis un vienmēr paliks šī piedzīvojuma prelūdijā. Un mums vēl ir jāizdzīvo garš stāsts, Daniel, un tas, kas mūs gaida, vairs

nebūs nekādas bērnu spēlītes. Jūs esat gatavs iet kopā ar mani? Pat līdz tam pasaules galam, kas var izrādīties tepat aiz ielas stūra?

Nevarēju izdomāt neko labāku kā viņu apskaut.

– Fermin, ko es bez jums darītu?

– Bieži kļūdītos. Un, ja jau mēs runājam par kļūdām un piesardzību, paturiet prātā, ka vienas no biežākajām blaknēm, ko izraisa tā dzira, kuru jūs pirms brīža iemalkojāt, ir īslaicīga kauna sajūtas pavājināšanās un zināms spēku pieplūdums sentimenta muskulī. Tāpēc, kad Beas kundze jūs atkal redzēs ienākam pa durvīm, ieskatieties viņai acīs tā, lai viņai būtu skaidrs, ka jūs viņu patiešām mīlat.

– Viņa to zina tāpat.

Fermīns pacietīgi papurināja galvu.

– Klausiet, ko es saku, – viņš nepiekāpās. – Ja jums ir kauns, jums tas noteikti nav jāpasaka vārdiem, jo tādi nu mēs, vīrieši, esam un testosterons uz dzejošanu neiedvesmo. Taču Beas kundzei tas ir jāsaņem. Tādas lietas ir ne tik daudz jāsaņem, cik jāizrāda un jāpierāda. Un ne jau paretam, bet katru mīļu dienu.

– Es mēģināšu.

– Dariet ko vairāk par mēģināšanu, Daniel.

Un tā, Fermīna vārdu un pūliņu izrauts no pusaudzības mūžīgā un trauklā patvēruma, es devos atpakaļ uz palātu, kur mani gaidīja mans liktenis.

Daudzus gadus vēlāk atmiņas par šo nakti man no jauna ataušās prātā, kad es, vēlu pēc pusnakts patvēries Svētās Annas ielas vecās grāmatnīcas dibentelpās, jau atkal sēdēju pie baltas lapas, nezinādams, ar ko sākt, lai sev pašam izklāstītu patieso stāstu par savu ģimeni. Pūliņiem to izstāstīt biju veltījis jau daudzus mēnešus vai pat gadus, taču pagaidām nebiju uzrakstījis nevienu saglabāšanas vērtu rindu.

Fermīns, izmantojot negaidīti piemeklējušo bezmiegu, ko pats izskaidroja ar grūtībām sagremot negausīgi notiesāto puskilogramu ceptu cūkas ādiņu, bija nolēmis iegriezties pie manis

naksnīgā vizītē. Redzot, kā agonizēju pie baltas lapas, bruņojies ar pildspalvu, kas pilēja kā vecs vāģis, viņš apsēdās blakus un nopētīja saņurkāto lapu jūru man pie kājām.

– Neapvainojieties, Daniel, bet vai jums pašam ir kāda nojēga, ar ko īsti jūs te nodarbojaties?

– Nē, – atzinu. – Varbūt viss būtu citādi, ja es mēģinātu ar rakstāmašīnu. Reklāmās teikts, ka *Underwood* ir profesionāļu izvēle.

Fermins apdomāja reklāmas saukli un sparīgi papurināja galvu.

– Drukāšanu ar mašīnu no rakstīšanas šķir gaismas gadi.

– Paldies par uzmundrinājumu. Un ko jūs pats te darāt šajā stundā?

Fermins pačamdīja vēderu.

– Manai māgai ir iebildumi pret to sivēnu, kuru apriju saceptu krikumu veidā.

– Gribat drusku sodas?

– Labāk ne. No tās man būs tāds, atvainojos, stīvais, ka tik un tā nekāda gulēšana nesanāks.

Noliku malā pildspalvu un ento mēģinājumu uzrakstīt kaut vienu izmantojamu teikumu un sameklēju drauga skatienu.

– Vai viss kārtībā, Daniel? Nu, ja neskaitām neauglīgos centienus ieņemt stāstniecības cietoksni...

Paraustīju plecus. Kā parasti Fermins bija uzradies kā providences uzsūtīts, jau nez kuro reizi pildot viltīga *deus ex machina* pienākumus.

– Īsti nezinu, kā jums pajautāt vienu lietu, kas man maisās pa galvu jau ilgāku laiku, – saņēmos pateikt.

Viņš aizsedza muti ar plaukstu un izdvesa īsu, taču izjustu atraugu.

– Ja tas ir saistīts ar gultas trikiem, šaujiet ārā nekautrējoties, jo, kā zināt, šajā jomā mani var uzskatīt par diplomētu ārstu.

– Nē, ar guļamistabu tam nav nekāda sakara.

– Žēl gan, jo man ir svaiga informācija par dažiem paņēmieniem, kas...

– Fermin, – es viņu pārtraucu, – kā jums šķiet, vai es esmu dzīvojis tādu dzīvi, kāda man jādzīvo, vai esmu bijis uzdevuma augstumos?

Fermina nepabeigtais joks pamira viņam uz lūpām. Viņš nodūra skatienu un nopūtās.

– Tikai nesakiet, ka tieši tāpēc esat pārvērties par strandējušu Balzaku. Garīgie meklējumi un tādā garā...

– Vai tad cilvēki neraksta, lai labāk saprastu paši sevi un pasauli?

– Nē, ja cilvēks zina, ko dara, un jūs...

– Jūs esat nekam nederīgs biktstēvs, Fermin. Palīdziet man mazliet.

– Es biju iedomājies, ka gribat kļūt par romānistu, nevis par svēto.

– Sakiet man, kā ir. Jūs mani pazīstat kopš bērnības. Vai esmu jums sagādājis vilšanos? Vai esmu bijis tāds Daniels, kā cerējāt? Vai mana māte ar mani būtu bijusi apmierināta? Sakiet man patiesību.

Fermins novaibstījās.

– Patiesība ir tās muļķības, ko runā tie, kuri iedomājušies, ka kaut ko zina. Es par patiesību nezinu vairāk kā par krūštura izmēru tai brīnišķīgajai sievietei ar durstīgo vārdu un celsmīgo krūtežu, ko viņudien redzējām *Capitol* kinoteātrī.

– Kima Novaka, – es precizēju.

– Lai Dievs un gravitācijas likumi ir viņai žēlīgi! Un, nē, jūs man neesat sagādājis vilšanos, Daniel. Nekad. Jūs esat labs cilvēks un labs draugs. Un, ja gribat zināt manu viedokli, tad, jā, es domāju, ka jūsu nelaiķe māte Izabella ar jums lepotos un uzskatītu jūs par labu dēlu.

– Par labu romānistu gan ne. – Es pasmaidīju.

– Paklau, Daniel, jūs esat romānists tikpat lielā mērā, cik es esmu dominikāņu mūks. Un pats to zināt. Un šai pasaulē nav pildspalvas vai *Underwood*, kas spētu to mainīt.

Nopūtos un labu brīdi klusēju. Fermins mani domīgs vēroja.

– Vai zināt ko, Daniel? Īstenībā domāju, ka pēc visa, ko mēs abi esam pieredzējuši, es tik un tā joprojām esmu tas nabaga nelaimīgais, kuru jūs atradāt guļam uz ielas un aiz žēlsirdības pārvedāt mājās, savukārt jūs vēl aizvien esat tas pats neaizsargātais zēns, kurš apjucis klīda pa pasauli, nemitīgi uzdurdamies visvisādiem noslēpumiem un ticēdams, ka tad, ja laimētos tos atrisināt, varbūt brīnumainā kārtā izdotos atgūt mātes seju un atmiņas par patiesību, ko pasaule jums nolaupījusi.

Apdomāju viņa vārdus, kas bija trāpījuši tieši mērķī.

– Vai būtu briesmīgi, ja tā tiešām būtu patiesība?

– Varētu tak būt ļaunāk. Jūs varētu būt romānists kā jūsu draugs Karakss.

– Varbūt man vajadzētu viņu sameklēt un pārlicināt, lai viņš uzraksta šo stāstu, – noteicu. – Mūsu stāstu.

– Tā reizēm saka arī jūsu dēls Hulians.

Uzmetu Ferminam greizu skatienu.

– Ko saka Hulians? Kas Hulianam zināms par Karaksu? Jūs ar manu dēlu esat runājis par Karaksu?

Fermins tūdaļ savilka kaujama jēra bezvainīgo izteiksmi.

– Es?

Viņš nosprauslājās un atmeta ar roku, likdams saprast, ka runājam par pilnīgiem niekiem.

– Neko tādu. Varbūt tikai dažas nekaitīgas piezīmes. Bet nav noliedzams, ka puika ir apveltīts ar izmeklētāja talantu un možu prātu. Viņš visu uztver no pusvārdiem un prot izdarīt secinājumus. Es tak neesmu vainīgs, ka jūsu dēls ir tik apķērīgs. Un skaidrs, ka šīs spējas viņš nav mantojis no jums.

– Svētā Dievmāte... Un vai Bea zina, ka jūs ar puiku esat runājis par Karaksu?

– Es jūsu laulības dzīvē nejaucos. Taču šaubos, vai ir kas tāds, ko Beas kundze nezina vai nenojauš.

– Es jums kategoriski aizliedzu runāt ar manu dēlu par Karaksu, Fermin.

Viņš pielika roku pie krūtīm un svinīgi palocīja galvu.

– Manas lūpas ir aizzieģelētas. Lai pār mani nāk vismelnākais negods, ja mans prāts aizmiglosies un es laužišu šo svinīgo klušēšanas zvērestu.

– Un, ja jau mēs par to runājam, nepieminiēt arī Kimu Novaku. Es jūs pazīstu...

– Šai ziņā esmu bezvainīgs kā tas jērs, kurš nes pasaules grēkus, jo šai tēmai pievēršas puika pats, viņš jau nav nekāds nelga.

– Jūs esat nezturams.

– Es pašaieliedzīgi pieņemu visas jūsu netaisnīgi raidītās pārmētumu bultas, zinādams, ka par iemeslu tām ir frustrācija, ko izraisa jūsu talanta trūkums. Vai jūsu gaišība pie reizes nevēlas vārdā neminamo personu melno sarakstu papildināt ar vēl kādu? Bakuņinu? Estreljitu Kastro?

– Varbūt jūs varētu iet gulēt un likt mani mierā, Fermin?

– Pamest jūs te vienu briesmās? Nu nē, publikā ir jābūt vismaz vienam garīgi veselam pieaugušajam.

Fermīns nopētīja pildspalvu un neapraktīto lapu kaudzi, kas gaidīja uz rakstāmgalda, nopētīja vērtējoši un ar apbrīnu kā ķirurģisku instrumentu komplektu.

– Vai jau esat sagudrojis, kā visu iesākt?

– Nē. Tieši tam biju pievērsies, kad uzradāties jūs ar savām nepiedienīgajām piezīmēm.

– Muļķības. Bez manis jūs nejdzāt uzrakstīt pat iepirkumu sarakstu.

Visbeidzot, nolēmis, ka labāk būs uzrotīt piedurknes un pievērsties titāniskajam uzdevumam, kas mums abiem stāv priekšā, viņš apsēdās uz blakuskrešļa un pievērsa man tik ciešu un piesātinātu skatienu, kādus var pārmīt vienīgi tie, kuri spēj saprasties gandrīz bez vārdiem.

– Runājot par sarakstiem, redziet, vispār es par dižromānu rakstīšanu zinu vēl mazāk nekā par grēknožēlas astru kreklu darināšanu un valkāšanu, taču man liekas, ka vispirms ir jāastāda

saraksts ar visu, ko iecerēts izstāstīt. Teiksim, inventarizācijas saraksts.

– Jāieskicē maršruts? – ierosināju.

– Maršrutu ieskicē tie, kuri īsti nezina, kurp dodas, un tādējādi grib pārliecināt paši sevi un vēl citus lētticīgus muļķus, ka tomēr nonāks pie konkrēta galamērķa.

– Nav nemaz tik slikta doma. Pašapmāns ir visu neiespējamo uzdevumu izdošanās noslēpums.

– Nu redzat? Mēs esam neuzvarams tandēms. Jūs pierakstiet, un es domāšu.

– Bet tad domājiet skaļi.

– Vai tai rakstīklī ir gana daudz tintes, lai pietiktu ceļojumam uz elli un atpakaļ?

– Vismaz iesākumam pietiks.

– Nu vēl tikai jāizlemj, ar ko mēs šo sarakstu iesāksim.

– Varbūt jāsāk ar to, kā jūs ar viņu iepazīnāties?

– Ar ko?

– Kā – ar ko? Ar mūsu Alisi Barselonas Brīnumzemē.

Pār Fermina seju pārslīdēja ēna.

– Šo stāstu es laikam neesmu stāstījis nevienam, Daniel. Pat jums ne.

– Tad jau tās varētu būt vislabākās durvis, pa kurām iekļūt labirintā?

– Cilvēkam vajadzētu būt tiesībām nomirt, paņemot dažus noslēpumus sev līdzī, – Fermīns iebilda.

– Pārmērīga noslēpumu nasta cilvēku pirms laika var iedzīt kapā.

Fermīns izbrīnīts sarauca uzacis.

– Kurš to teica? Sokrats? Es?

– Nē. Pārmaiņas pēc pirms dažām sekundēm to pateica Daniels Sempere Žisperts, lētticīgais nelga.

Fermīns apmierināts pasmaidīja, izvēstīja no papīrīša *Sugas* konfekti ar citrona garšu un iemeta mutē.

– Tas jums prasīja gadus, tomēr šo to no sava meistara un skolotāja esat iemācījies. Gribat vienu?

Pieņemu piedāvāto *Sugus*, zinādams, ka šīs konfektes ir mana drauga Fermina vērtīgākā manta un ka viņš mani pagodina, pacienādams ar saviem dārgumiem.

– Daniel, vai esat dzirdējis noderīgo un nodeldēto izteicienu, ka mīlestībā un karā atļauts ir viss?

– Ir gadījies, bet parasti no tiem, kam vairāk rūp karš, nevis mīlestība.

– Tā ir, jo būtībā tie ir meli caur un caurēm.

– Un tātad šis ir stāsts par mīlestību vai par karu?

Fermins paraustīja plecus.

– Kāda atšķirība?

Un tā nakts aizsegā, pāris *Sugus* konfekšu spēcīnāts, par atbalstu izraudzījies maģiskas atmiņas, kas draud pagaist laika miglā, Fermins sāka vīt pavedienus, kuriem vajadzēja saaukt kopā mūsu pieredzējumu sākumu un beigas...

Fragments no Huliana Karaksa romāna

Rēgu labirints

(*Aizmirsto grāmatu kapsēta*, IV sējums)

Éditions de la Lumière, Parīze, 1992.

Izdošanai sagatavojis Emils de Rozjē Kastelēns